

Riktlinjer för placering

Fastställd av FS den 27–28 mars 2025

Innehåll

1.	INLEDNING.....	3
1.1	Bakgrund.....	3
1.2	Syfte	3
1.3	Uppdatering av riktlinjerna	3
2.	ORGANISATION OCH ANSVARSFÖRDELNING.....	4
2.1	Styrelsens ansvar	4
2.2	Generalsekreterarens ansvar.....	4
3.	GENERELLA REGLER FÖR KAPITALFÖRVALTNING	5
3.1	Etik och Hållbarhet i förvaltning	5
3.2	Riskhantering.....	5
3.3	Tillåtna tillgångsslag	7
3.4	Förvaltningens utförande.....	7
4.	ÖVERGRIPANDE MÅL OCH RISKBEGRÄNSNINGAR	9
5.	PLACERINGSRIKTLINJER – TAKTISK STRATEGI.....	9
5.1	Normalportfölj och limiter för tillgångsslag	10
5.2	Jämförelseindex.....	10
6.	RAPPORTERING OCH UPPFÖLJNING	11
7.	Bilaga 1	12

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund (nedan Riksförbundet) bildades i slutet på 30-talet. Och vid kongressen 2019 antogs namnet Riksförbundet HjärtLung. Riksförbundet arbetar för att förbättra livsvillkoren för människor med hjärt- och lungsjukdomar samt dess närstående. Organisationen är partipolitiskt och religiöst obunden. Riksförbundet har idag cirka 34 000 medlemmar i cirka 140 föreningar runt om landet. Verksamheten finansieras av statliga bidrag, medlemsavgifter och gåvor.

1.2 Syfte

Syftet med riktlinjerna är att förvaltningen ska bedrivas på ett effektivt och säkert sätt så att avkastningsmålet uppnås samt att risken begränsas i enlighet med verksamhetsbehoven.

Placeringspolicyn anger regler och ramar för hur förvaltningen av Riksförbundets portfölj skall bedrivas.

Placeringsriktlinjerna anger:

- Den övergripande risknivån
- Målsättning med förvaltningen
- I vilka tillgångar och med vilka begränsningar portföljens medel får placeras
- Begränsningar för hur olika tillgångsslag ska fördelas inom portföljen
- Hur portföljens tillgångar ska förvaras
- Hur förvaltningen och dess resultat ska rapporteras
- Hur ansvaret för förvaltningen fördelas

Placeringspolicyn ska fungera som en vägledning i arbetet för de personer, inom och eventuellt utanför Riksförbundet, vilka arbetar med portföljen.

1.3 Uppdatering av riktlinjerna

Riktlinjerna skall löpande hållas uppdaterade, med hänsyn till aktuella förhållanden inom Riksförbundet samt med beaktande av utvecklingen på de finansiella marknaderna. Minst en gång per år ska dock en översyn ske i samband med fastställandet av förbundets bokslut.

2. ORGANISATION OCH ANSVARSFÖRDELNING.

Kapitalförvaltningen ställer krav på korta handläggningstider och därigenom uppstår behov av väl definierade delegationsuppdrag.

Det operativa ansvaret fördelas enligt följande:

2.1 Styrelsens ansvar

- Årligen fastställa placeringsriktlinjer för Riksförbundet
- Ge kansliet i uppdrag att upphandla och utvärdera förvaltare
- Besluta om förvaltare

2.2 Generalsekreterarens ansvar.

Genomföra upphandling, utvärdering och föreslå förbundsstyrelsen förvaltare:

- Vid behov föreslå förbundsstyrelsen byte av förvaltare
- Vara företrädare gentemot förvaltare
- Månadsvis till styrelsen rapportera periodens avkastning
- Rapportera årets avkastning
- Initiera och bereda förändring av riktlinjerna
- Vid behov ha befogenhet att godkänna och genomföra transaktioner av värdepapper
- Besluta om tillfälliga avsteg från placeringsreglerna och hur risker som inte omfattas av placeringsreglerna tillfälligtvis ska hanteras och rapportera detta till styrelsen.

3. GENERELLA REGLER FÖR KAPITALFÖRVALTNING

3.1 Etik och Hållbarhet i förvaltning

För att agera som en ansvarsfull investerare ska Riksförbundet ta hänsyn till långsiktigt hållbar utveckling inom ramen för portföljförvaltningen. Genom hållbara och ansvarsfulla placeringar av Riksförbundet kan företag i Sverige och i världen medverka till att bidra till målet om ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Riksförbundets ska ta ansvar att verka för god etik, vilket definieras som avståndstagande från kriminalitet, respekt för seriösa affärsmetoder samt demokratiska principer. Riksförbundet har som krav att de företag och organisationer i vilka kapital investeras följer de internationella normer för mänskliga rättigheter, arbete, miljö och korruption vilka finns formulerade i konventioner och motsvarande internationella avtal utfärdade av FN (bilaga 1) inom nyss nämnda områden.

Placeringar medges ej i företag vars omsättning till mer än 5% kommer från produktion eller försäljning av krigsmateriel, pornografi, kommersiell spelverksamhet eller tobaks- och alkoholvaror. Vidare medges inte placeringar i företag vars omsättning till mer än 5% kommer från utvinning av fossila bränslen. Placeringar ska även på motsvarande sätt undvikas i företag som på annat sätt är inblandade i framställningen av fossila bränslen genom till exempel produktion och prospektering. Placeringar i statspapper är undantagna ovanstående begränsningar.

För att vidga hållbarhetsperspektivet i förvaltningen bör Riksförbundet även använda sig av så kallat positivt urval som innebär att placeraren aktivt väljer in innehav i stället för att välja bort. Riksförbundet ska sträva efter att göra placeringar i bolag som bidrar till att lösa klimatutmaningarna eller som främjar omställningen till ett hållbart samhälle. Dessa investeringar kan göras inom ramen för riktlinjerna ovan men i de fall det rör sig om investeringar i påverkansfonder tillåts placeringarna avvika från dessa. Detta förutsätter dock att fonden är en uttalad påverkansfond som placerar i lösnings- eller omställningsbolag efter en tydlig investeringsprocess med regelbunden uppföljning.

Vid anlitan av extern förvaltare så ansvarar denne för att de hållbara riktlinjerna efterlevs i förvaltningen.

3.2 Riskhantering

Placeringar innebär som regel ett risktagande. Om kapitalförvaltningen är effektiv erhålls en ökad förväntad avkastning genom en höjd risknivå, och en lägre risk erhålls på bekostnad av en lägre förväntad avkastning.

Risken hanteras framför allt på övergripande nivå genom valet av strategi och tillgångsallokering. Därutöver reglerar placeringsriktlinjerna limiter för ett antal specifika finansiella risker såsom valutarisk och kreditrisk enligt nedan:

Valutarisk

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Utgångspunkten vid förvaltning av Riksförbundets portfölj är att begränsa valutarisken.

Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.

Ränterisk

Ränterisk innebär att marknadsvärdet på räntebärande värdepapper faller när det allmänna ränteläget stiger, och omvänt. Ränterisken mäter portföljens exponering mot förändringar i marknadsräntan. Ränterisken hanteras genom begränsning och/eller bevakning av portföljens aggregerade löptid. Vid valet av ränterisk ska hänsyn tas till övergripande strategi i kombination med aktuell marknadsbedömning. Den aggregerade ränterisken i den dynamiska portföljen får aldrig överstiga 5 år.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk innebär risken att aktiekurser utvecklas på ett, för portföljens värde, ofördelaktigt sätt. Aktiekursrisken ska främst reduceras med hjälp av spridning på flera olika geografiska marknader, men också genom god diversifiering inom olika sektorer.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisken avser risken att ett innehav inte går att avyttra. Risken hanteras genom att portföljen har en god diversifiering avseende värdepapper och motparter. Samtliga instrument som används ska vara dagligt handlade med tillräcklig likviditet relativt förbundets storlek på innehav.

Kreditrisk

Kreditrisk i kapitalförvaltningen berör ränteplaceringar och definieras som risken för värdeförlust på grund av att en motpart (till exempel bank, kommun, region, kapitalförvaltare) inte fullgör sina finansiella förpliktelser. Kreditrisk definieras som risken för att en fordran inte betalas på utsatt tid och/eller med det belopp som fordran utgör. För att hantera denna risk ska placeringarna fördelas mellan olika emittenter (utgivare). En effektiv hantering av kreditrisken innebär att ränteplaceringar ska göras genom placering i fonder.

Räntebärande värdepappersfonder ska i huvudsak ha en god kreditvärdighet. Med god kreditvärdighet menas att räntefonder ska ha en genomsnittlig rating om lägst BBB-/Baa3 (från S&P Global Ratings/Moodys). Enskilda fonder får ha lägre rating, men portföljens aggregerade kreditnivå får aldrig understiga BBB-/Baa3.

Transparens

Riksförbundets investeringar ska vara transparanta, vilket innebär att det ska vara tydligt mot vilket underliggande tillgångsslag investeringen är exponerad, samt att det vid varje tidpunkt ska vara möjligt att mäta den faktiska riskexponeringens storlek.

3.3 Tillåtna tillgångsslag

- Placering ska ske i värdepappersfonder inom tillgångsslagen aktier och ränta. Fonderna ska ha Finansinspektionens, eller motsvarande utländsk myndighets, tillstånd och ha en placeringsinriktning som överensstämmer med bestämmelserna i denna policy.

3.4 Förvaltningens utförande

Förvaltare kan vara intern och extern.

- Med intern förvaltare avses en av Riksförbundet utsedd tjänsteperson.
- Med extern förvaltare avses juridisk person som enligt Riksförbundets direktiv förvaltar förbundets kapital. Extern förvaltare som anlitas ska uppfylla kraven om godkänd motpart enligt stycket om Motparter nedan.
- Riksförbundet kan välja att anlita en extern rådgivare vid genomförandet av förvaltningen. Den externa rådgivaren skall bistå Riksförbundet med utvalda uppgifter för genomförandet av kapitalförvaltningen samt kunna medverka vid Riksförbundets kapitalförvaltningsmöten. Den externa rådgivaren ska stå under tillsyn av Finansinspektionen och har tillstånd för att bedriva investeringsrådgivning.

Förvaltningsstil

Portföljens tillgångar kan förvaltas med aktiva eller passivt förvaltade fonder. Med aktiva fonder menas fonder där förvaltaren gör aktiva val med målet att slå fondens jämförelseindex och med passiva fonder menas fonder vars mål är att följa fondens jämförelseindex. Vid valet av aktiva fonder ska Riksförbundet särskilt beakta kostnadsaspekten.

Placeringar i aktivt förvaltade fonder ska föregås av en jämförande analys där avkastningen, risknivån och kostnader särskilt ska beaktas relativt likvärdiga fonder. På motsvarande sätt ska befintliga fonder utvärderas årligen för att säkerställa en effektiv förvaltning till given risknivå.

Motparter

Godkända motparter vid transaktioner med portföljens tillgångar är:

- Värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd för investeringstjänster och investeringsverksamheter.
- Utländsk institution som har tillstånd motsvarande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

Transaktioner ska ske enligt principen betalning mot leverans. Undantag från denna princip är tillåten vid tillfällen då det normala förfarandet är annat, exempelvis vid nyemissioner.

Förvaring av värdepapper

Portföljens tillgångar ska förvaras hos:

- Värdepappersbolag som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring.
- Utländska institutioner som har tillstånd motsvarande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndigheter eller annat behörigt organ.

4. ÖVERGRIPANDE MÅL OCH RISKBEGRÄNSNINGAR

Riksförbundet intäkter varierar över tid. Alla intäkter bidrar till att verksamheten kan genomföras och ska användas så snart som det är möjligt med hänsyn till den demokratiska planeringsprocess som styrs av stadgarna. Det finns inget självändamål att bygga upp stora reserver, men det är dock viktigt att Riksförbundet tar ansvar för ingångna avtal och förpliktelser i förhållande till anställda, medlemmar och övriga intressenter. Med hänsyn tagen till ovanstående överväganden har Riksförbundets ett lägsta gränsvärden för eget kapital, vilket begränsar risktagandet i förvaltningen.

Förvaltningens risknivå är kalibrerad med utgångspunkt i en simulering för nedsidesrisk. En simulering av index motsvarande antagna normalvikter ger en bra indikation för portföljens rörelser över en längre tidsperiod. Nedsidesrisken för 1 år är ca -24% och den långsiktigt förväntade årsavkastningen över en längre mätperiod är ca 5%

Den långsiktiga förvaltningen delas upp i två portföljer med samma placeringsstrategi. Syftet med att använda olika portföljer är att frekventa uttag beräknas ske för portföljen avseende testamenterat kapital, medan den långsiktiga medelförvaltningen förväntas vara mer intakt.

Det långsiktiga målet för portföljerna är att nå en årlig real avkastning på minst 3% plus KPI (inflation) rullande femårsperiod. Med real avkastning avses realiserad och orealiserad värdeförändring av portföljen samt räntor eller annan direktavkastning minus inflation.

5. PLACERINGSRIKTLINJER – TAKTISK STRATEGI

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar Riksförbundets risknivå i kapitalförvaltningen. Normalportföljen enligt tabell nedan motsvarar även den portföljsammansättning som krävs för att den förväntade avkastningen approximativt skall motsvara avkastningskravet över tid. Förvaltningen bör ske relativt nära normalvikten, för att begränsa den spekulativa delen (risknivån) inom portföljhanteringen

5.1 Normalportfölj och limiter för tillgångsslag

Tillgångsslag	Minst	Normalt	Maximalt
1. Likvida medel	0%	0%	10%
2. Räntebärande värdepapper	0%	40%	100%
3. Aktier	0%	60%	90%
- varav svenska aktier	0%	30%	50%
- varav utländska aktier	50%*	70%	100%

*Andelen utländska aktier kommer att vara 0% i de fall den totala andelen aktier är 0%. När portföljen däremot innehåller aktieinvesteringar ska den utländska tillgångsklassens utgöra minst 50% av globala aktier för att uppnå god regional riskspridning.

5.2 Jämförelseindex

Utifrån portföljens långsiktiga karaktär ska avkastningen i första hand jämföras med det långsiktiga avkastningsmålet. Över börs- och konjunkturcykeln kan portföljen även utvärderas mot relevant index samt en sammansättning av index enligt tabellen för normalfördelning.

Tillgångsslag	Index
Räntebärande värdepapper	50% OMRX Bond, 50% OMRX T-Bill
Svenska aktier	SIX Portfolio Return eller motsvarande
Utländska aktier	MSCI AC World Net Total Return (i SEK) eller motsvarande

6. RAPPORTERING OCH UPPFÖLJNING

Kapitalförvaltningen ska följas upp löpande i styrelsen och månadsvis av kansliet med utgångspunkt i uppdaterad månadsrapport eller årsrapport. Uppföljningen ska verifiera att placeringar överensstämmer med placeringsriktlinjer och redovisa det finansiella resultatet.

7. Bilaga 1

FN:s principer för ansvarsfulla investeringar lyder:

- 1) Vi ska beakta miljö-, samhälls- och ägarstyrningsaspekter i våra investeringsanalyser och placeringsbeslut.
- 2) Vi ska vara aktiva ägare och införliva miljö-, samhälls- och ägarstyrnings-aspekter i våra riktlinjer och i vårt arbete.
- 3) Vi ska verka för en större öppenhet kring miljö- och samhällsfrågor samt ägarstyrning hos de företag som vi placerar i.
- 4) Vi ska aktivt verka för att dessa principer följs i finansbranschen.
- 5) Vi ska samarbeta för att följa principerna så effektivt som möjligt.
- 6) Vi ska redovisa vad vi gör och hur långt vi har nått i vårt arbete med att följa principerna.

FN:s principer för ansvarsfullt företagande lyder:

Mänskliga rättigheter

1. Företagen ombeds att stödja och respektera skydd för internationella mänskliga rättigheter inom den sfär som de kan påverka; och
2. Försäkra sig om att deras eget företag inte är delaktiga i brott mot mänskliga rättigheter.

Arbetsvillkor

- 3) Företagen ombeds att upprätthålla ("uphold") föreningsfrihet och ett faktiskt ("effective") erkännande av rätten till kollektiva förhandlingar;
- 4) Avskaffande av alla former av tvångsarbete;
- 5) Faktiskt ("effective") avskaffande av barnarbete; och
- 6) Avskaffandet av diskriminering vid anställning och yrkesutövning.

Miljö

- 7) Företag ombeds att stödja försiktighetsprincipen vad gäller miljörisker;
- 8) Ta initiativ för att främja större miljömässigt ansvarstagande; och
- 9) Uppmuntra utveckling och spridning av miljövänlig teknik.

Korruption

- 10) Företag bör motarbeta alla former av korruption, inklusive utpressning och bestickning.